

ადგილობრივი თვითმმართველობების სტრატეგიული პრიორიტეტები

ადგილობრივი თვითმმართველობების საქმიანობის შესახებ ბევრი ინერტია სხვადასხვა მეცნიერ-ეკონომისტების მიერ, ისახება თვითმმართველობების წინაშე მდგარი პრობლემების გადაჭრის გზები, მაგრამ მდგომარეობა არა თუ უმჯობესდება, არამედ პირიქით, კიდევ უფრო მძიმდება და ადგილობრივი თვითმმართველობების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა ყოველდღიურად უარესდება. ადგილობრივი თვითმმართველობების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით პირველ ყოვლისა აუცილებელია ცენტრალური ხელისუფლების მიერ, ადგილობრივი თვითმმართველობების სპეციფიკიდან და თავისებურებებიდან გამომდინარე მიღებულ იქნეს ისეთი კანონები, რომლებიც მაქსიმალურად შეუწყობს ხელს თვითმმართველობების განვითარებას, შეამცირებს უმუშევრობის დონეს, გამჭვირვალეს გახდის თვითმმართველობების მოხელეთა საქმიანობას და რაც მთავარია გაზრდის თვითმმართველობების კონკურენტუნარიანობის ხარისხს.

იმედისმომცემ მოვლენად შეიძლება მივიჩნიოთ 2013 წლის 1 მარტს საქართველოს მთავრობის №223 განკარგულება - „საქართველოს მთავრობის დეცენტრალიზაციისა და თვითმმართველობის განვითარების სტრატეგიის ძირითადი პრინციპები 2013-2014 წლებისათვის“. მიუხედავად იმისა, რომ მთავრობის ამ გადაწყვეტილებასთან დაკავშირებით არსებობს გარკვეული კითხვები, ის შეიძლება თამამად მივიჩნიოთ თვითმმართველობების განვითარების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან სტრატეგიულ გეგმად.

მთავრობის სტრატეგიული გეგმის გათვალისწინებითა და წლების განმავლობაში დაგროვილი გამოცდილებიდან გამომდინარე ჩვენის აზრით საქართველოს ადგილობრივ თვითმმართველობებში სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით საჭიროა შემდეგი ღონისძიებების გატარება;

კარდინალურად უნდა შეიცვალოს კანონი „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“, კანონი ისე უნდა იყოს ჩამოყალიბებული, რომ მისი ნაკითხვა შეიძლებოდეს გასაგებად, კანონით მნიშვნელოვნად უნდა იყოს გამიჯნული ცენტრალურ ხელისუფლებასა და ადგილობრივ ხელისუფლებას შორის კომპეტენციები, რათა ადგილი არ ჰქონდეს (როგორც დღეს არის) ვალდებულებების გაორებას;

მნიშვნელოვნად დასახვეწია ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებთან მიმართებაში საფინანსო-საბიუჯეტო ურთიერთობების კუთხით დღეს მოქმედი

კანონმდებლობა. ფაქტობრივად შესაცვლელია ადგილობრივი მუნიციპალიტეტებისათვის გამოსაყოფი ტრანსფერის გამოსაანგარიშებელი ფორმულა. ადგილობრივ თვითმმართველობებს უნდა გამოეყოფოს ტრანსფერის ის ოდენობა, რომელიც მაქსიმალურად უზრუნველყოფს თვითმმართველობების საფინანსო-საბიუჯეტო დამოუკიდებლობას და მათ საქმიანობას მთლად ცენტრზე დამოკიდებულს არ გახდის;

აუცილებელია ადგილობრივ თვითმმართველობებში ჩამოყალიბდეს მართვის ისეთი სისტემები, რომელიც უზრუნველყოფს ადგილობრივ საჯარო მოხელეთა სისტემატურ გადამზადებას, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის ფარგლებს გარეთ. ადგილობრივ თვითმმართველობებში სამსახურების უფროსებად და სხვა ხელმძღვანელ თანამდებობებზე არ უნდა ინიშნებოდნენ ის პირები, რომლებსაც გავლილი არ ექნებათ გადამზადების კურსები და შესწავლილი არ ექნებათ ადგილობრივი თვითმმართველობის მართვის სპეციფიკა. დღეისათვის მდგომარეობა ამ კუთხით მართლაც საგანგაშოა, მუნიციპალიტეტებში ადგილობრივი სამსახურების უფროსებად, გამგებლებად და მის მოადგილეებად პირები ინიშნებიან მხოლოდ პოლიტიკური ნიშნით, (რომელი პარტიაც არის ხელისუფლებაში აუცილებლად მისი წარმომადგენელი უნდა იყოს გამგებელი, მოადგილე და სხვა), ასეთი მიდგომები იწვევს დანიშნული ხელმძღვანელი პირების ანგარიშვალდებულების ხარისხის შემცირებას მოსახლეობის მიმართ, რაც საბოლოო ჯამში

ადგილობრივი თვითმმართველობების საქმიანობას არაეფექტურს და არაგამჭვირვალეს ხდის;

აუცილებლად უნდა გაუქმდეს მუნიციპალიტეტების დონეზე არსებული მართვის პარალელური სისტემები, ისეთები როგორცაა გამგობა და საკრებულო და მათ ნაცვლად უნდა ჩამოყალიბდეს მართვის ერთიანი სისტემა, რომელიც ორიენტირებული იქნება მუნიციპალიტეტების სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაზე და მაქსიმალურად გამორიცხავს ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხების გადაწყვეტისას პოლიტიკურ ჩარევებს;

მაქსიმალურად უნდა გაიზარდოს ადგილობრივი თვითმმართველობების როლი და ფუნქცია ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმების საქმეში. ამ მიმართულებით ადგილობრივ თვითმმართველობებს უნდა გააჩნდეთ შესაბამისი ფინანსური რესურსები და გამართული საკანონმდებლო ბაზა;

საერთოდ უნდა გაუქმდეს პრეზიდენტის სამხარეო ადმინისტრაციები--გუბერნიები. აღნიშნული სახელმწიფო სტრუქტურა წარმოადგენს ზედმეტ რგოლს, ის მაქსიმალურად უშლის ხელს ადგილობრივი თვითმმართველობების განვითარებას და თვითმმართველობების ხელმძღვანელებზე ზემოქმედების პოლიტიკურ იარაღად გვევლინებიან. აღნიშნული სამხარეო სტრუქტურები ვერანაირად ვერ უწყობენ ხელს ადგილობრივი თვითმმართველობების სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას, მაშინ როცა ამ უწყებებში დასაქმებული პიროვნებების შესანახავად ცენტრალური ბიუჯეტიდან ყოველწლიურად მილიონობით ლარი იხარჯება, მუნიციპალიტეტების მდგომარეობა კი თანდათან უარესდება;

აუცილებლად უნდა გაიზარდოს მუნიციპალიტეტების როლი ადგილობრივი და სახელმწიფო ქონების მართვის სფეროში. მკაცრად უნდა განისაზღვროს მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი სახელმწიფო ქონების ჩამონათვალი, მათ შორის წყლის და ტყის რესურსები. მდგომარეობა საქართველოს მუნიციპალიტეტებში დღეს ნამდვილად საგანგაშოა, მუნიციპალიტეტების კომპეტენციები ქონების მართვის სფეროში მეტად მწირია, მუნიციპალიტეტებს ბალანსზე ერიცხებათ ისეთი ქონებები, რომლის მესაკუთრეს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო წარმოადგენს, ქონების უმრავლესობა მდებარეობს სოფელ ადგილებში, მათი მდგომარეობა ყოველდღიურად უარესდება. ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო აღნიშნულ ქონებას არც ჰყიდის და არც იჯარით გაცემაზე არ ფიქრობს. გასაკვირია ასევე ის, რომ ამ სახელმწიფო ქონებას აღნიშნული სამინისტრო მუნიციპალიტეტებს საკუთრებაში არ აძლევს. სამინისტროს მხრიდან ასეთი არასერიოზული მიდგომებით ზარალდება როგორც ცენტრალური ბიუჯეტი, ასევე ნაგებული რჩება ადგილობრივი თვითმმართველობები. საკითხი საჭიროებს სასწრაფოდ რეაგირებას, წინააღმდეგ შემთხვევაში უფსკრული ცენტრალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებებს შორის კიდევ უფრო გაიზრდება, რაც მუნიციპალიტეტების სოციალურ-ეკონომიკური

მდგომარეობის კიდევ უფრო დამძიმებას გამოიწვევს;

მნიშვნელოვნად გასაზრდელია მუნიციპალიტეტების კომპეტენციები ადგილობრივი ბიუჯეტების შედგენის და შესრულების საქმეში. მუნიციპალიტეტებს ფინანსთა სამინისტრო წლის დასრულებამდე 3 თვით ადრე უნდა აძლევდეს მონაცემებს იმ ფიზიკური და იურიდიული პირების შესახებ, რომელიც წარმოადგენს მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტებში ქონების (მათ შორის მიწის) გადასახადის გადამხდელებს. ამჟამად მდგომარეობა კი მეტად სავალალოა, მუნიციპალიტეტები ისე გეგმავენ ადგილობრივ ბიუჯეტებს, რომ მათ ფაქტობრივად არ იციან მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებული ქონების გადასახადის ბაზის შესახებ;

მნიშვნელოვნად დასახვეწია მუნიციპალიტეტებსა და სამინისტროებს შორის არსებული ურთიერთობები, განსაკუთრებით ბუნებრივი რესურსების სარგებლობისა და განკარგვის სფეროში. დღეისათვის მუნიციპალიტეტები ფაქტობრივად ვერ ფლობენ ინფორმაციას მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებული იმ საწარმოების შესახებ, რომლებზეც ბუნებრივი რესურსების და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს გაცემული აქვს შესაბამისი ლიცენზია ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის შესახებ. ასეთი არაჰარმონიული დამოკიდებულება აფერხებს მუნიციპალიტეტების შემდგომ განვითარებას და ცენტრისა და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების გაუცხოებას იწვევს. კანონში საჭიროა შევიდეს ცვლილება, აღნიშნული ცვლილებით სამინისტროებს მკაცრად უნდა დაევალოთ, რომ ლიცენზიების გაცემისას პროცესს ესწრებოდეს შესაბამისი მუნიციპალიტეტის პასუხისმგებელი პირი, რათა მუნიციპალიტეტებმა იცოდნენ თუ ვისზე გაცემული მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე შესაბამისი ლიცენზიები. ამჟამად კი მდგომარეობა მეტად საგანგაშოა და ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს;

კარდინალურად შესაცვლელია ადგილობრივი ბიუჯეტების შედგენის ამჟამინდელი სისტემა, ადგილობრივი ბიუჯეტების შედგენა ხდება სპონტალურად, წინა წელს მიღებული საბიუჯეტო შემოსავლების გათვალისწინებით. ბიუჯეტში არ არის გათვალისწინებული მუნიციპალიტეტების მოკლევადიანი და გრძელვადიანი სტრატეგიული პრიორიტეტები, არ არის შესწავლილი არსებული საგადასახადო ბაზა და შესაბამისი წარმომადგენლობითი ორგანოების (საკრებულო) მიერ არ არის დამტკიცებული ადგილობრივი ბიუჯეტების შედგენის მეთოდოლოგია. ასეთი მიდგომები კი მუნიციპალიტეტების საქმიანობას არაეფექტურს ხდის, რაც საბოლოოდ მუნიციპალიტეტების სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობაზე ნეგატიურად აისახება;

აუცილებელია საკანონმდებლო დონეზე მოხდეს ადგილობრივი თვითმმართველობების კომპეტენციების გაზრდა მოსახლეობის დასაქმების და სამუშაო ადგილების შექმნის მიმართულებით. საჭიროა ადგილობრივი გადამზადების ცენტრების და პროფესიული სასწავლებლების შექმნა, რომლებმაც უნდა უზრუნველყონ ადგილობრივი მოქალაქეების დასაქმება და

დასაქმებული პირების სისტემატური გადამზადება.

მუნიციპალიტეტში არსებული რთული სოციალური მდგომარეობიდან გამომდინარე აუცილებელია ცენტრალური ხელისუფლების დახმარებით უსახლკარო მოქალაქეებისათვის (აღნიშნული მოქალაქეები ძალიან ბევრია თითქმის ყველა მუნიციპალიტეტში) მუნიციპალიტეტებში ფუნქციონირებდეს სოციალური სახლები, საკითხი მეტად აქტუალურია რადგანაც მას შემდეგ რაც საბჭოთა კავშირი დაიშალა და ფაქტობრივად შეწყდა საბინაო ფონდის მშენებლობა, მნიშვნელოვნად გაუარესდა ადგილებზე მოსახლეობის საცხოვრებელი ფართებით უზრუნველყოფა. საქართველოს თითქმის არცერთ მუნიციპალიტეტში 1991 წლიდან არ აშენებულა არცერთი საცხოვრებელი კორპუსი, მაშინ, როცა აღნიშნული პერიოდიდან მოყოლებული სხვადასხვა ბუნებრივი კატაკლიზმების (მინისძვრა, ღვარცოფი, წყალდიდობა, მეწყერი და სხვა) შედეგად მრავალი სახლი დაინგრა და დაზიანდა. მოქალაქეებს კი მწირი შემოსავლებიდან გამომდინარე არ ჰქონდათ იმის საშუალება, რომ გაერემონტებიათ ან ახალი სახლი აეშენებიათ, სახელმწიფო კი მათ მოქალაქეებს ვერაფერს ვერ სთავაზობდა რაც საბოლოო ჯამში მოქალაქეების უსახლკაროდ დატოვებას იწვევდა. თითქმის არცერთი ხელისუფლების მიერ (როგორც ცენტრალური, ასევე ადგილობრივი) მიმდინარე წლების განმავლობაში არ იდგმებოდა არანაირი ნაბიჯი უსახლკარო მოქალაქეების აღრიცხვისა და მათთვის შესაბამისი ფართის გამოყოფის მიზნით, რაც კიდევ ერთხელ მიუთითებს, რომ ხელისუფლებასა (ცენტრალური და ადგილობრივი) და მოქალაქეებს შორის ხიდია ჩატეხილი და ხელისუფლება საერთოდ არ ფიქრობს მათი მოქალაქეების სოციალურ მდგომარეობაზე. აღნიშნული პრობლემა უფრო მწვავედ დგას მაშინ, როცა ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებების მიერ ხდება ისეთი მრავალმილიონიანი პროექტების დაფინანსება, რომელიც მხოლოდ მოკლევადიან პიარზეა გათვლილი და არანაირად არ უწყობს ხელს საკუთარი მოქალა-

ქეების საბინაო-კომუნალური პირობების გაუმჯობესებას. საკითხი საჭიროებს სანრაფოდ მოგვარებას, წინააღმდეგ შემთხვევაში უნდობლობა მოქალაქეებსა და ხელისუფლებას (როგორც ცენტრალური ასევე ადგილობრივი) შორის კიდევ უფრო გაიზრდება, რაც საერთო ჯამში შესაბამის მუნიციპალიტეტებში არსებულ სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობას კიდევ უფრო დაამძიმებს.

მნიშვნელოვნად დასახვეწია საკანონმდებლო დონეზე ისეთ ორგანიზაციებთან ურთიერთობა, როგორცაა - მოსახლეობის სატელეფონო მომსახურება (სს „სილქნეტი“), მოსახლეობის გაზით უზრუნველყოფა (სს „სოკარ-ჯორჯია გაზი“), მოსახლეობით წყლით უზრუნველყოფა (სს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“) მოსახლეობის ელექტროენერჯით უზრუნველყოფა - (სს „ენერგო-პროჯორჯია“), აღნიშნული კომპანიები თითქმის ყველა დაფუძნებულია უცხოური კაპიტალით (ხშირ შემთხვევაში აღნიშნული კაპიტალის წარმომავლობა გაურკვეველია, ყოველ შემთხვევაში საქართველოს კანონმდებლობა კაპიტალის წარმომავლობის კანონიერებას არ მოითხოვს, რაც ხელ-ფეხს უხსნის გაურკვეველი წარმომავლობის კაპიტალის ჩვენს ქვეყანაში შემოღინებას). ადგილობრივ თვითმმართველობებთან აღნიშნული კომპანიები ფაქტობრივად არ თანამშრომლობენ, არ აწვდიან მათ სისტემატურ ინფორმაციას შესაბამის მუნიციპალიტეტში გატარებული თუ გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ, ასევე განხორციელებული თუ განსახორციელებელი საინვესტიციო პოლიტიკის შესახებ. ფაქტობრივად განყვეტილია ყველანაირი კავშირი აღნიშნულ კომპანიებსა და შესაბამისი მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელ პირებს შორის. ფაქტობრივად არაფერი არ კეთდება ამ ურთიერთობების დალაგების მიზნით კომუნიკაციების და ენერჯეტიკის მარეგულირებელი კომისიების მხრიდან, სახელმწიფოს შესაბამისი ორგანოები კი საერთოდ არ ინტერესდებიან აღნიშნული საკითხით. მუნიციპალიტეტებსა და ამ კომპანიებს

შორის არსებული ასეთი არაჰარმონიული ურთიერთობები იწვევს მუნიციპალიტეტებში მცხოვრები მოქალაქეების სამართლიან გულისწყრომას და ხშირად მიმართავენ ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებს საკუთხის მოგვარების მიზნით, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები კი ვერანაირ ზომებს ვერ ღებულობენ თავისი შეზღუდული კომპეტენციებიდან გამომდინარე. ადგილობრივმა მუნიციპალიტეტებმა უნდა შეასრულონ მაკოორდინერებელი ფუნქცია სერვისების მომწოდებელ კომპანიებსა და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებში მცხოვრებ მოქალაქეებს შორის. შექმნილი მდგომარეობიდან გამომდინარე კი ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები ფაქტობრივად ვერ ასრულებენ თავის ფუნქციას, რაც საბოლოო ჯამში ადგილობრივი სერვისების მიწოდებისას დიდი პრობლემებს იწვევს. აღნიშნული საკითხი ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან საჭიროებს სამართლებრივ მოგვარებას. საჭიროა შესაბამის მარეგულირებელ კანონმდებლობებში შევიდეს ისეთი მნიშვნელოვანი ცვლილებები, რომელიც მაქსიმალურად უზრუნველყოფს ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების ჩართულობას მოქალაქეებისთვის სერვისების მიწოდების პროცესში და აღნიშნული კუთხით მოქმედი კომპანიების ანგარიშვალდებულობა ადგილობრივი მუნიციპალიტეტებისადმი მნიშვნელოვნად გაიზრდება.

საკანონმდებლო დონეზე დასარეგულირებელია მუნიციპალიტეტების ჩართულობა შესაბამისი მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე ინვენსტიციების განხორციელების პროცესში. ამჟამინდელი კანონმდებლობით მუნიციპალიტეტები მოკლებულნი არიან შესაძლებლობას გაიგონ თუ ვის მიერ და რა რაოდენობით ინვენსტიცია განთავსდა ეკონომიკის ამა თუ იმ სფეროში. შექმნილი მდგომარეობა მეტად უარყოფითად აისახება მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტების დაგეგმვაზე, ბიუჯეტების შედგენისას ფაქტობრივად არ ხდება შესაბამისი მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე განხორციელებული ინვენსტიციების ფაქტორის გათვალისწინება და ბიუჯეტის მიღება სპონტანურად, ყოველნაირი გათვლის და პროგნოზირების გარეშე ხდება. კიდევ უფრო რთულადაა საქმე მუნიციპალიტეტებიდან კაპიტალის გადინებასთან დაკავშირებით, მუნიციპალიტეტები ამ მხრივ არანაირ ინფორმაციას არ ფლობენ და სრულ ვაკუუმში არიან. აუცილებელია საკანონმდებლო დონეზე ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებს მიეცეთ იმის უფლება, რომ ისინი ფლობდნენ ინფორმაციას მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე განთავსებული ინვენსტიციების (როგორც უცხოური, ასევე ადგილობრივი) და ასევე გასული კაპიტალის შესახებ. ამ ინფორმაციის არსებობა დადებითად იმოქმედებს მუნიციპალიტეტებზე და ადგილობრივი ბიუჯეტების შედგენისას მნიშვნელოვანი წინგადადგამული ნაბიჯი იქნება.

ძალიან რთულადაა საქმე მუნიციპალიტეტებში სტატისტიკური ინფორმაციის მოძიების მიმართულებით. ფაქტობრივად არ არსებობს ადგილობრივი სტატისტიკური სამსახურები. შექმნილი მდგომარეობა ძალიან დიდ პრობლემებს უქმნის მუნიციპალიტეტებს მუშაობის პროცესში. მუნიციპალიტეტები

ვერ ფლობენ ინფორმაციას მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე მოქმედი საწარმოებისა და მათ ბალანსზე რიცხული ქონების შესახებ, სწორედ ამ საწარმოების ბალანსზე რიცხული ქონება წარმოადგენს ადგილობრივი ბიუჯეტების ქონების გადასახადის ძირითად წყაროს. კიდევ უფრო რთულადაა საქმე შესაბამისი მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე წარმოებული პროდუქციის კუთხით, საწარმოებს კანონმდებლობით არ ევალებათ მათ მიერ თვის განმავლობაში წარმოებული პროდუქციის შესახებ ინფორმაცია მიანოდონ ადგილობრივ სტატისტიკურ ორგანოებს (მოქმედი კანონმდებლობით ხშირ შემთხვევაში ინფორმაციის მიწოდება არის შერჩევითი და მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სტატისტიკურ ანგარიშგებას ანხორციელებს რამოდენიმე ერთეული საწარმო, რაც სრულ სურათს მუნიციპალიტეტის სინამდვილეში ვერ გვაძლევს), გამომდინარე აქედან ფაქტობრივად შეუძლებელია იმის გაგება თუ რამდენი ადამიანია დასაქმებული ეკონომიკის სხვადასხვა დარგებში, რას შეადგენს გამოშვებული პროდუქციისა და მომსახურების ღირებულება, როგორია საშუალო ხელფასი და რა მდგომარეობაშია შესაბამისი მუნიციპალიტეტებში დასაქმების მაჩვენებელი. შექმნილი არაჯანსაღი მდგომარეობა მნიშვნელოვნად აკნინებს ადგილობრივი თვითმმართველობების დამოუკიდებლობას და მათ საქმიანობას არაპროგნოზირებადს ხდის, რადგანაც ადგილობრივი მუნიციპალიტეტები ბიუჯეტებს ადგენენ და ასრულებენ, მაშინ როცა მათ არ აქვთ არანაირი ინფორმაცია მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე მოქმედი საწარმოების, გამოშვებული პროდუქციის, ბალანსზე რიცხული ქონების, საწარმოებში დასაქმებული მოქალაქეების და საშუალო ხელფასის შესახებ. საკითხი მეტად პრობლემატურია და საჭიროა ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან განხორციელდეს შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებები ან ადგილობრივ თვითმმართველობებს მიეცეთ იმის უფლება რომ მათ საკუთარი ბიუჯეტებიდან უზრუნველყონ ადგილობრივი სტატისტიკური სამსახურების შექმნა, რათა მუნიციპალიტეტებს ჰქონდეთ სრული სტატისტიკური ინფორმაცია მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებული საწარმო-დანესებულებების შესახებ. საკითხი მეტად აქტუალურია და სასწრაფოდ რეაგირება მოითხოვს, წინააღმდეგ შემთხვევაში მდგომარეობა მუნიციპალიტეტებში კიდევ უფრო დამძიმდება და მათ შემდგომ საქმიანობაზე ნეგატიურად აისახება.

ფაქტობრივად არ არსებობს მუნიციპალიტეტებში ისეთი ერთობლივი საწარმოები, რომელიც შექმნილი იქნებოდა ადგილობრივი ბიუჯეტების თანამონაწილეობით. ერთობლივი საწარმოების შექმნა კიდევ ერთი წინგადადგამული ნაბიჯი იქნებოდა ადგილობრივი თვითმმართველობების კონკურენტუნარიანობის ზრდისა და მოქალაქეების დასაქმების მიმართულებით. საჭიროა ამ კუთხით გაზიარებულ იქნას უცხოეთის განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება და საქართველოს მუნიციპალიტეტებში მათი სპეციფიკიდან გამომდინარე შეიქმნას ერთობლივი საწარმოები. საქართველოს ზოგიერთ მუნიციპალიტეტს

ხელშეკრულება აქვს გაფორმებული სხვადასხვა ქვეყნების ადგილობრივ თვითმმართველობებთან თანამშრომლობის მიზნით კულტურის, განათლების, სპორტის, ეკოლოგიის, ტურიზმის და ეკონომიკის მიმართულებით. დაკვირვებებმა ცხადყო რომ მიუხედავად იმისა, რომ ხელშეკრულებები გაფორმებულია და მხარეები გამოთქვამენ სრულ მზადყოფნას აღნიშნულ სფეროებში თანამშრომლობის კუთხით, საქმე წინ არ მიდის და დამეგობრებულ ქალაქებს შორის შემდგომი ნაბიჯები არ იდგმება, აღნიშნული კიდევ ერთხელ მიუთითებს იმაზე რომ საქართველოს მუნიციპალიტეტებში არ არიან ისეთი ინოვაციურად მოაზროვნე მოხელეები, რომლებიც მაქსიმალურად გამოიყენებდნენ უცხოეთის განვითარებული ქვეყნების ადგილობრივი თვითმმართველობების გამოცდილებას რეგიონების განვითარების მიმართულებით და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებში დანერგავდნენ იქ არსებულ სიახლეებს. ამ კუთხით საჭიროა მუშაობის გაფართოება, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებში უნდა მოხდეს ცოდნაზე დამყარებული საინვესტიციო-ეკონომიკური პოლიტიკის წარმართვა, რათა დამეგობრებულ ქალაქებთან ერთად მოხდეს ერთობლივი სანარმოების დაფუძნება და მათი მაღალგანვითარებული ტექნოლოგიური მიღწევების საქართველოს მუნიციპალიტეტებში დანერგვა. ასეთი მიდგომები მაქსიმალურად შეუწყობს ხელს ჩვენი მუნიციპალიტეტების კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას და მათ საქმიანობას კიდევ უფრო პროდუქტიულს გახდის.

აუცილებელია მუნიციპალიტეტებში დასაქმებული პირები ანაზღაურებას ღებულობდნენ დამსახურებისა და ნამსახურები წლების მიხედვით. მდგომარეობა ამჟამად ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს, მუნიციპალიტეტებში მუშაკები ინიშნებიან ისე, რომ მათ არ თხოვენ დოკუმენტს იმის შესახებ, თუ სად მუშაობდა

ეს პირები მუნიციპალიტეტის გამგეობაში დაწყებამდე და ხელფასს უნიშნავენ იმდენს, რამდენიც აქვს ანალოგიურ პოზიციაზე უკვე მომუშავე პირებს. აღნიშნული მიდგომები ხელს უწყობს ადგილობრივ თვითმმართველობებში არაპროფესიონალური კადრების შემოღინებას და საქმის მცოდნე მუშაკების თვითმმართველობებიდან გაღინებას. მდგომარეობის გამოსასწორებლად საჭიროა ცენტრალური ხელისუფლების მიერ მიღებული იქნეს ისეთი კანონები, რომელიც მაქსიმალურად შეუწყობს ხელს ადგილობრივი პროფესიონალი კადრების თვითმმართველობაში დასაქმებას და მათ მუშაობას სტიმულს მისცემს. აუცილებელია თვითმმართველობაში დასაქმებულ პირებს ანაზღაურება ეძლეოდეს ნამსახურევი წლების მიხედვით და არა ისე, როგორც დღესაა. საკითხი საჭიროებს ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან სასწრაფოდ რეაგირებას, წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენი მივიღებთ ისეთ თვითმმართველობებს, რომლებშიც დასაქმებულნი იქნებიან მხოლოდ არაპროფესიონალი პირები, ასეთი მიდგომები კი უარყოფითად აისახება მუნიციპალიტეტების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შემდგომ გაუმჯობესებაზე.

ადგილობრივი თვითმმართველობების განვითარების ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებად შეიძლება ასევე მიჩნეულ იქნეს კლასტერიზაციის განვითარება, იმისათვის რომ მოხდეს ადგილობრივი თვითმმართველობების განვითარება აღნიშნული მიმართულებით, ამისათვის საჭიროა კლასტერიზაციის უფრო ღრმად შესწავლა საქართველოს მუნიციპალიტეტების თავისებურებების და სპეციფიკის გათვალისწინებით.

ბორის ჭიჭინაძე,
აკაკი წერეთლის სახელობის ქუთაისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტი